

TALHA KÖSE**Türk Amerikan ilişkileri korku tüneline çıkabilecek mi?**

ABD ile ilişkilerde yaşanan sorunlar ve çok sayıdaki temel anlaşmazlık konusu artık hem Türk kamuoyunu hem de karar alıcıları yormuş durumda. ABD'nin PYD ve FETÖ'ye vermekte olduğu destek; Türkiye'nin S-400 hava savunma sistemi almasına karşıtlığı ve bu doğrultuda gündeme gelen yaptırımlar; Halkbank Davasını Türkiye aleyhinde sopa olarak kullanılmaya devam edilmesi; Ermeni iddialarının kongre gündeminde kullanılması, Türkiye'nin proje ortağı olduğu F-35 uçaklarının çeşitli bahanelerle teslim edilmemesi; ABD'nin Doğu Akdeniz denklemi Türkiye'nin karşısından yer alması gibi birçok zorlu dosya iki ülke ilişkilerini son derece olumsuz etkilemekte. Bunun yanı sıra ABD basınında, düşünce kuruluşlarında, akademisinde ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarında oluşan Türkiye karşıtı görüşler ise artık kemikleşmiş durumda. Bu durum kendi kendini yeniden üreten ve teyit eden ve rasyonel temel ve somut dayanaklardan yoksun Türkiye karşıtı bir nefret söylemine evrilmiştir. Bu oluşumda FETÖ ve PKK lobisinin çalışmalarının yanı sıra Washington'da Türkiye karşıtlığını destekleyen lobilerin de etkisi bulunmaktadır. Mevcut durum Türk-Amerikan ilişkilerini zehirlemekte ve iki ülkenin uzun vadeli stratejik çıkarlarına da zarar verir duruma gelmiştir.

Türkiye'de daha önceki dönemlerde ABD'nin eleştirilerini yerinden bulan ve hatta bunlara destek olan kesimler bulunmaktaydı. Bu kesimler dahi ABD'nin son dönemde Türkiye'ye karşı takınmış olduğu düşmanca ve fütursuz tavırdan rahatsız olmuş durumdadır. Mesele artık AK Parti ve Erdoğan karşıtlığından topyekûn Türkiye karşıtlığına dönüşmektedir. İktidar kanadı ise ABD'nin bu olumsuz tavırları ve Türkiye'yi köşeye sıkıştırmaya yönelik adımlarla mücadele etme çabası içerisinde. ABD kanadının genel yaklaşım tarzı uzlaşmazlığı sürdürerek Türkiye'yi yıpratmak olduğu için masaya gelen hemen her konu bir şekilde uzlaşmazlık yönünde ilerlemektedir.

ABD'de Türkiye ile ilişkilerinin çerçevesini çizen birçok aktör bulunmakla birlikte savunma ve güvenlik konuları ve bu konularla muhatap olan aktörler geleneksel olarak Türk-Amerikan ilişkilerinde öncelikli rol oynamaktadırlar. Beyaz Saray'ın yanı sıra Savunma Bakanlığı (Pentagon), Dışişleri Bakanlığı, Kongrenin alt kanadı Temsilciler Meclisi, Senato, sivil toplum örgütleri ve ticari şirketler üzerinden yürütülen karmaşık bir ilişki devam etmekteydi. Bu ilişkide başat aktör şüphesiz Başkan ve Pentagon'du ve de Türkiye ile ilgili dosyaların belirlenmesinde diğer aktörlerin kanaatleri ve atacakları adımların yönünü büyük ölçüde bu iki aktör belirlemekteydi. Son dönemde bu aktörler arasındaki iktidar mücadelesi de Türkiye-ABD ilişkilerine olumsuz yansımaktadır. Türkiye karşıtı lobilerin Kongre, lobiler, medya ve sivil toplum üzerindeki etkisi ise ağırlıklı olarak Başkan, Pentagon ve daha önceki dönemlerde kısmen İsrail lobisi tarafından dengelenmekteydi. Bugün için PKK, FETÖ ve İsrail lobilerinin ve bu lobileri Türkiye karşıtı tavırları ile destekleyen Suud ve Birleşik Arap Emirlikleri lobilerinin de etkisiyle Türkiye'nin ABD'deki temsili ve

destekçileri oldukça zayıf hale gelmiş durumdadır.

Pentagon'un özellikle Irak Savaşı ve 1 Mart tezkeresinin olumsuz sonuçları ve Pentagon'da bulunan etkin Merkezi Kuvvetler Komutanlığının (CENTCOM) Türkiye karşıtı konumu nedeniyle Türkiye ile ilişkilerdeki olumsuz yaklaşımı Türkiye'nin Washington'daki durumunu zora sokmaktadır. Beyaz Saray'da ortaya çıkan olumlu ivmeye rağmen, bu ivmenin sahaya yansımaları olamamaktadır. Pentagon'un Türkiye karşıtı tavrını destekleyen ise Washington'daki çok katmanlı Türkiye karşıtı bloktur. Başkan Erdoğan her ne kadar ABD Başkanı Trump ile yapıcı bir diyalog geliştirse de bu ABD ile ilişkilerin normalleşmesi açısından yeterli değildir.

Türkiye çok kapsamlı bir iletişim stratejisi ile ve ciddi bir yatırım ile ABD'deki yerleşik diğer aktörlerle de kapsayıcı bir diyalog çerçevesi oluşturmak durumundadır. Aksi halde önümüzdeki dönem ABD Başkanı ile yaşayabileceği siyasi gerilimlere karşı son derece korunaksız kalabilir. Öte yandan Türkiye'nin siyasi pozisyonunu destekleyen diğer ülkelerin lobileri ile temasa geçmek de Türkiye açısından verimli sonuçlar ortaya koyabilir. Bu nedenle Türkiye'nin bölgedeki diğer ülkelerle yapıcı ilişkiler geliştirme çabası da Washington ile ilişkilerin normalleşmesine katkı sağlayabilir.

ABD ile yaşanan tüm bu gerilimli sürece rağmen ilişkiler kopma noktasına da gelmiş değildir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 13 Kasım'da Beyaz Saray'da ABD Başkanı Donald Trump ile yapmış olduğu görüşme de henüz ilişkilerin normalleşmesine dair net bir çerçeve ortaya koymamıştır. Ancak bu görüşme Türkiye'nin kendi iddialarını ABD kanadının farklı kesimlerine üst düzeyde aktarabilmesi açısından önemli bir platform sağlamıştır. **Bu görüşmeyi ilişkilerdeki bir dönüm noktası olarak değerlendirmek yerine, olumlu yönde yeni bir ivme kazanılması açısından atılan güven artırıcı bir adım olarak değerlendirmek daha doğru olacaktır.** Bu görüşme aynı zamanda tarafların aralarındaki meseleleri diyalog yoluyla çözüme istek ve iradelerinin de bir göstergesidir. Bu görüşme ertesinde bazı yaptırımların askıya alınması ve yeni istişare mekanizmalarının oluşturulmuş olması her iki taraf açısından bir kazanımdır. Mevcut olumlu havanın diplomatik, ekonomik, askeri ve kültürel alanlardaki etkileşimleri artıracak şekilde artırılması gerekmektedir. Türkiye-ABD ilişkilerindeki yıpranmışlık oldukça derin olduğu için bu ilişkinin normalleşmesi de ancak çok boyutlu ve koordineli bir çaba ile mümkün olabilir. **Bütün bu ortama zemin hazırlayacak temel yapıcı parametre ise ABD'nin PYD/YPG ile ilişkilerini yeniden gözden geçirmesi olacaktır.** ABD'nin Türkiye'nin temel güvenlik kaygılarını göz ardı ettiği görüntüsünün olduğu bir ortamda ilişkilerin samimi şekilde normalleşmesi mümkün olamaz. ABD ile ilişkilerde girilen korku tüneline çıkabilmek için atılması gereken birçok adım bulunmaktadır ve bu adımlar ancak ortak bir irade ile atılabilir. İkili ilişkilerdeki stratejik ortak zemin ve potansiyel böylesi bir normalleşmenin önünü açabilecek en önemli itici güç olacaktır.

Yasal Uyarı: Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Turkuvaz Medya Grubu'na aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.

Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

Tüm Yazıları >

- > **Barış Pınarı Harekatı ve emperyalizmin cenderesinden çıkmak (12.10.2019)**
- > **Azil soruşturması Trump'a seçim hediyesi mi? (5.10.2019)**

> Artan Hindu milliyetçiliđi Keřmir sorununu alevlendiriyor (10.8.2019)

SABAH

SABAH